

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Tjeckiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/03)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Tjeckien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Tjeckien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Tjeckien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 30 april 2018 lade Tjeckien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för 2018. För att man ska kunna beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Tjeckien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen ett samlat budgetöverskott under 2018-2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1,0 % av BNP – räknar man med att uppfylla med marginal under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet kommer den offentliga skuldkvoten att ligga kvar under 29,9 % av BNP fram till 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Riskerna för budgetmålen verkar i stort sett balanserade, med en förväntad återhämtning av offentliga investeringar och ökning av de lönerna i den offentliga sektorn. Enligt kommissionens vårprognos 2018 förväntas det strukturella saldot minska till ca 0,9 % av BNP 2018 och 0,2 % av BNP 2019 och därmed hålla sig över det medelfristiga budgetmålet. Sammantaget anser rådet att Tjeckien kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019.
- (6) Tjeckien fortsätter att uppvisa medelhöga risker avseende den finanspolitiska hållbarheten på lång sikt. Medan kostnaderna för en åldrande befolkning utgör en utmaning för hälso- och sjukvård och långtidsvård, förändringar i pensionssystemet förtjänar särskild uppmärksamhet. Uppdaterade prognoser för åldersrelaterade utgifter tyder på att en större ökning än vad som anges i 2015 års "åldrande rapport". Pensionsutgifterna väntas öka från 8,2 % av BNP 2016 till 10,9 % av BNP 2070. Denna förväntade högre ökning av pensionsutgifterna beror främst på en begränsning av den lagstadgade pensionsåldern på 65 år. Faktum är att anpassningen av den förväntade livslängden till den lagstadgade pensionsåldern är inte automatisk. I stället ska regeringen se över taket vart femte år, med början 2019. Eftersom det beror på regeringens beslut, tar de nuvarande beräkningarna inte hänsyn till dessa översyner av pensionsåldern. Dessutom är pensionsindexeringen nu mer generös och beaktar 50 % av reallönetillväxten i stället för som tidigare 33 %. Effekterna av dessa förändrade utgifter uppgår till 2 procentenheter av BNP 2070. Ytterligare ändringar som för närvarande diskuteras, såsom en ökning av grundpensionen och högre pensioner för äldre pensionärer, försämrar också hållbarhetsindikatorer. När det gäller de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård väntas dessa öka på lång sikt med 1,1 procentenheter av BNP, vilket är högre än den uppskattade genomsnittliga ökningen på 0,9 procentenheter för unionen. I detta sammanhang finns det tecken på ineffektiv resursanvändning i öppenvård och sjukhusvård.
- (7) En ny lag om finanspolitiskt ansvar infördes i början av 2017 och har avsevärt förstärkt Tjeckiens budgetramverk och medfört inrättandet av ett oberoende finanspolitiskt råd. Ett utkast till lag om oberoende granskningar för närvarande internt kommenterade förfarandet och syftet är att behandla de kvarstående införlivande av rådets direktiv 2011/85/EU ⁽²⁾.
- (8) Tjeckiens centralbank kan i makrotillsynssyfte ge rekommendationer för bolånegränser, men dess sanktioneringsbefogenheter är begränsade, eftersom den inte har formellt mandat att verkställa dessa. Medan de tjeckiska bankerna uppfyller vissa gränsvärden på aggregerad nivå, har de inte helt följt den tjeckiska nationalbankens riktlinjer från 2016. Bindande rättsliga begränsningar skulle troligen öka graden av efterlevnad mellan de tjeckiska bankerna och säkerställa finansiell stabilitet samt minska riskerna för låntagare. Ett lagförslag om ändring av lagen om Tjeckiens nationalbank kommer förmodligen att diskuteras av parlamentet under 2018.
- (9) Tjeckien står fortfarande inför utmaningen att förbättra öppenheten och effektiviteten vid offentliga upphandlingar och förebygga korrupcion. Även om vissa åtgärder har vidtagits för att förbättra ramen för offentlig upphandling, är konkurrensen fortfarande ett problem, eftersom ett enda bud lämnas i nära hälften av alla offentliga upphandlingar. Samtidigt kan införandet av en obligatorisk användning av elektroniska förfaranden ha potential att öka öppenheten och effektiviteten. De tjeckiska myndigheterna har investerat i den statsägda e-upphandlingsplattformen "Nationellt elektroniskt verktyg", som bör bli alltmer användarvänligt och tillförlitligt, utöver de privata plattformar som finns för den tjeckiska marknaden. Det finns fortfarande stort utrymme för att avskaffa administrativa hinder och att utnyttja potentialen med samlad strategisk offentlig upphandling för att få

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41).

bättre valuta för de offentliga medlen. Både centrala och lokala myndigheter har börjat vidta riktade initiativ för att utbilda personal som deltar i upphandlingsförfaranden. Trots gemensamma upphandlingar och expertkunskaper på vissa områden återstår stora utmaningar. Dessutom är korruption och mutor aktuella problem för företag och allmänheten. Flera stora reformer av strategin mot korruption har antagits, medan vissa områden fortfarande inte har behandlats.

- (10) Resultatet av e-förvaltningen är lägre än genomsnittet i unionen, men relevanta rättsliga åtgärder har vidtagits i syfte att säkerställa ökad tillgång och tillgänglighet till dessa tjänster. Vissa storskaliga initiativ väntas införas 2018, men deras framgång kommer att vara beroende av myndigheternas förmåga att öka medvetenheten och tillhandahålla användarvänliga lösningar.
- (11) Vissa administrativa och lagstiftningsmässiga bördor hämmar investeringarna. Dessa bördor rör främst bygglov och skattekomplicitet. Faktum är dock att myndigheterna antog en ändring av bygglagen, som förenklar förfarandet för bygglov genom att ta med miljökonsekvensbedömningen i zonindelningsbeslutet eller i gemensamma planbestämmelser och bygglov. Det är dock oklart om detta också skulle kunna effektivisera förfarandena för stora infrastrukturprojekt, eftersom flera andra tillstånd inte har tagits med i detta gemensamma tillståndssystem. En ändring av gällande lagstiftning om anläggning av transportinfrastruktur håller på att diskuteras i parlamentet. Även om ändringar har gjorts i skattesystemet för att förbättra skatteuppbörden, har skattereglering och skattesatser flyttats allt högre upp på listan över problematiska områden för företagande. Den nya regeringen har tillkännagett tänkbare förändringar i syfte att öka insynen och förenkla skattesystemet, inbegripet pågående arbete med att modernisera lagstiftningen om inkomstskatt. Kostnaderna för att följa lagarna har ökat något och ligger kvar över genomsnittet i unionen. Även om ytterligare skatteinkomster har genererats, har mervärdesskattekontrollen ökat den tid som behövs för att efterleva skattereglerna. Trots det avsevärt minskade antalet timmar för att följa skattelagstiftningen jämfört med tidigare befinner sig Tjeckien fortfarande i den övre delen av skalan. Dessutom skulle de nya sänkta mervärdesskattesatserna kunna öka komplexiteten i systemet för mervärdesskatt, särskilt för små och medelstora företag.
- (12) Den tjeckiska ekonomin går över mot mer kunskapsintensiva verksamheter, men det finns fortfarande ett flertal flaskhalsar som hindrar utvecklingen av ett välfungerande system för forskning och innovation. Ökningen av näringslivets FoU-investeringar är främst pådriven av utländska direktinvesteringar. Inhemska företags FoU-utgifter har sjunkit under de senaste två åren. Trots betydande offentliga FoU-investeringar uppvisar Tjeckien medelmåttiga resultat när det gäller kvaliteten på sin offentliga vetenskapliga bas. Politiska åtgärder har antagits för att skapa band mellan den akademiska världen och näringslivet samt förbättra den offentliga forskningsbasen, men resultaten har hittills varit begränsade och att reformerna är ännu inte fullständigt genomförda. Dessutom är fortfarande styrningen av forsknings- och innovationssystemet fragmenterad.
- (13) Högkvalitativ inkluderande utbildning är av största vikt med tanke på allt fler flaskhalsar på den tjeckiska arbetsmarknaden. Utbildningen fortsätter att påverkas starkt av elevernas socioekonomiska bakgrund. Inkluderande utbildning har ännu inte genomförts fullt ut, särskilt när det gäller romska barn. Brist på kvalificerade lärare, i kombination med de demografiska prognoserna, tyder på att det skulle bli svårare att rekrytera och behålla lärare. Det planerade nya karriärsystemet för lärare, som skulle ha kopplat ihop fortbildning, karriärutveckling och löner, antogs inte av parlamentet. Lärarnas löner är fortfarande låga jämfört med andra arbetstagare med högre utbildning, men ytterligare löneökningar är planerade för de kommande åren. Läraryrket därför fortfarande relativt oattraktivt för begåvade unga människor. Slutligen kommer framgången med reformen för att göra utbildningen mer inkluderande (som infördes 2016 med stöd från Europeiska socialfonden) att vara beroende av tillgången till tillräcklig och hållbar nationell finansiering, ytterligare utbildning för lärare och lärarassistenter samt åtgärder för att öka allmänhetens medvetenhet om fördelarna med utbildning för alla.
- (14) Tjeckien har för närvarande en stark arbetsmarknad. Sysselsättningen har ökat stadigt under de senaste sex åren och arbetslösheten har sjunkit betydligt. Potentialen hos kvinnor, lågutbildade och personer med funktionsnedsättningar är emellertid underutnyttjad. Mot bakgrund av bristen på arbetskraft finns det ett tydligt utrymme för att öka deras deltagande på arbetsmarknaden. Skillnaden i sysselsättning och löner mellan könen är fortfarande hög trots den senaste tidens åtgärder som flexibla föräldraledighet och ökat antal barnomsorgsplatser. Förvärvsfrekvensen bland kvinnor är fortfarande betydligt lägre än bland män. Moderskap har fortfarande en betydande inverkan på arbetsmarknadsdeltagandet, kopplat till den bristande tillgången på barnomsorg till rimliga priser, rätt till lång föräldraledighet, låg användning av flexibla arbetsformer och brist på inrättningar för patienter med långvarigt vårdbehov. Under 2016 var endast 4,7 % av barn under tre år i formell barnomsorg. Även om lågutbildade utgör en liten andel av befolkningen, är sysselsättningsgraden bland dem betydligt lägre än bland medel- och högutbildade. Även sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättningar ligger under genomsnittet i unionen, trots den rekordlåga allmänna arbetslösheten och brist på arbetskraft. Detta skulle kunna

motivera till ett utnyttjande av potentialen hos personer med funktionsnedsättningar. På grund av begränsad kapacitet kan de offentliga arbetsförmedlingarna för närvarande inte ge arbetsökande individanpassat, kontinuerligt stöd. Om de offentliga arbetsförmedlingarna ökar sin uppsökande verksamhet och aktiveringskapacitet, kan det tillsammans med effektiva och riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder och individanpassade tjänster öka dessa gruppers deltagande. Kompetenshöjande initiativ (som även omfattar den digitala färdigheter) skulle kunna förbättra tillträdet till arbetsmarknaden.

- (15) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Tjeckiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års lantsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer som Tjeckien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Tjeckien utan också i vilken utsträckning som de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (16) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Tjeckien förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Förbättra de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, särskilt i pensionssystemen. Åtgärda brister i de offentliga upphandlingsförfarandena, särskilt genom att möjliggöra mer kvalitetsbaserad konkurrens och genom att vidta åtgärder mot korruption.
2. Minska den administrativa bördan för investeringar, bland annat genom att påskynda tillståndsförfaranden för anläggning av infrastruktur. Undanröja flaskhalsar som hindrar forskning, utveckling och innovation, särskilt genom att öka innovationskapaciteten hos inhemska företag. Stärka utbildningssystemens kapacitet att erbjuda inkluderande utbildning av god kvalitet, bland annat genom att främja läraryrket. Gynna sysselsättningen bland kvinnor, lågutbildade och personer med funktionsnedsättningar, bland annat genom att öka de aktiva arbetsmarknadsåtgärdernas effektivitet.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.